

Svar på skriftligt spörsmål SSS 213/2021 rd

Svar på skriftligt spörsmål om främjande av arbetskraftsinvandring

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 213/2021 rd undertecknat av riksdagsledamot Atte Harjanne /gröna m.fl.:

På vilket sätt ämnar regeringen främja arbetskraftsinvandring till Finland, göra migrationspraxis smidigare och underlätta livet för de utlänningar som redan arbetar i Finland när det gäller tillståndsprocesser och annan byråkrati?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Ett mål i regeringsprogrammet för statsminister Sanna Marins regering är att öka invandringen av kunnig arbetskraft och förbättra de internationella examensstuderandenas möjligheter att få arbete i Finland. Regeringen har dessutom vid sin halvtidsöversyn beslutat att sträva efter att arbetskraftsinvandringen åtminstone ska fördubblas från den nuvarande nivån fram till 2030, så att den totala ökningen på minst 50 000 arbetskraftsinvandrare som färdplanen för hållbarhet förutsätter förverkligas. Målet är att ökningen efter 2030 ska vara minst 10 000 arbetskraftsinvandrare per år. Prioriteringen ligger såsom anges i regeringsprogrammet på att få arbetskraft till de branscher där det råder brist på sådan samt att få sakkunniga, studerande och forskare till spets- och tillväxtbranscher inom forskning, utveckling och innovationer (FoUI). Regeringen främjar också invandring av företagare och investerare. Målet är att tredubbla antalet nya utländska examensstuderande fram till 2030 och samtidigt höja de studerandes sysselsättning och etablering i Finland till 75 procent. I reformerna beaktas åtgärderna för att bekämpa exploateringen av utländsk arbetskraft.

För att uppnå dessa mål bereds för närvarande en färdplan för utbildnings- och arbetskraftsinvandring 2035. Beslut om utarbetande av en färdplan fattades den 16 juni 2020 i ministerarbetsgruppen för främjande av sysselsättningen och ministerarbetsgruppen för kunnande, bildning och innovationer. Beredningen genomförs som en del av åtgärdsprogrammet Talent Boost och samordnas av arbets- och näringsministeriet och undervisnings- och kulturministeriet. Syftet är att skapa en gemensam lägesbild och utarbeta kunskapsbaserade bedömningar av den behövliga invandringen av sakkunniga. Med hjälp av färdplanen fastställs målen och prioriteringarna under de kommande åren. I planen beskrivs de åtgärder genom vilka de uppsatta målen ska nås. Vid sin halvtidsöversyn enades regeringen om att färdplanen offentliggörs i samband med budgetförhandlingarna hösten 2021.

Målet med åtgärdsprogrammet Talent Boost är att internationella experter ska öka tillgången på kunnig arbetskraft, stärka sysselsättningsgraden, försörjningskvoten och produktiviteten i Finland, höja arbetslivets och högskolornas kvalitet, mångfald och internationalisering och företagens och FoUI-verksamhetens tillväxt, internationalisering och förnyelse samt locka investeringar

till Finland. Programmet omfattar åtgärder för att locka, rekrytera, etablera och integrera sakkunniga samt åtgärder för att kommunicera om Finlandsbilden.

Målet för den totalreform av utlänningslagstiftningen och tillståndsförfarandena som genomförs under ledning av arbets- och näringsministeriet är att behandlingstiden för samtliga arbets- och studierelaterade uppehållstillstånd ska vara i genomsnitt en månad. Dessutom skapas ett förfarande för snabba tillstånd för specialsakkunniga och startup-företagare och deras familjemedlemmar, en s.k. expressfil, där tillståndsbehandlingen tar högst 14 dygn. I samband med expressfilen införs ett nationellt D-visum för att försnabba inresan och därmed också inledandet av arbetet. Denna behandlingstid på två veckor för internationella experter är mycket konkurrenskraftig också i internationell jämförelse.

I totalreformen utvecklas de arbets- och studierelaterade uppehållstillståndsprocesserna i sin helhet och det görs ytterligare satsningarna på ökad elektronisk ansökan och utnyttjande av automatisering i behandlingsprocessen. I det övergripande projektet förtydligas bestämmelserna om arbete, förutsättningarna för beviljande av uppehållstillstånd formuleras mer exakt i lagen och arbetsgivarnas och arbetstagarnas ansvar och skyldigheter preciseras. I de uppehållstillstånd som söks på grundval av arbete säkerställs det att Finlands lagar och bestämmelserna i kollektivavtalen iakttas. Vid beslutsfattandet utnyttjas i så stor utsträckning som möjligt uppgifter i olika myndighetsregister, exempelvis uppgifter som fås ur fullgöranderapporter och senare även ur inkomstregistret. Då behöver inte arbetsgivaren eller arbetstagaren anmäla sådana uppgifter, vilket också bidrar till att underlätta och försnabba tillståndsprocessen.

Som intyg på uppehållstillstånd utfärdas ett uppehållstillståndskort, som kan beviljas för högst fem år. Uppehållstillståndskortet är inte ett identitetskort. Bestämmelser om uppehållstillståndskortets form och egenskaper, exempelvis säkerhetsdetaljer och biometriska kännetecken, finns i rådets förordning (EG) nr 380/2008 om ändring av förordning (EG) nr 1030/2002 om en enhetlig utformning av uppehållstillstånd för medborgare i tredjeland.

I fråga om vissa grupper av sökande har uppehållstillståndens giltighetstid förlängts. Exempelvis en sakkunnig och en tillväxtföretagare kan få ett första uppehållstillstånd för två år. I uppehållstillstånd för arbete bestäms tillståndets giltighetstid utifrån anställningsförhållandets giltighetstid, men enligt huvudregeln beviljas uppehållstillstånd först för ett år och därefter för fyra år. Längre giltighetstider kommer att möjliggöras i större omfattning i framtiden, när den s.k. efterkontrollen av förutsättningarna för uppehållstillstånd i större utsträckning kan ske med hjälp av automatiska registerkontroller.

I fråga om studerande bereds för närvarande på basis av skrivningen i regeringsprogrammet en regeringsproposition där avsikten är att studerande ska beviljas ett första uppehållstillstånd för hela den tid som examen avläggs. Detta är ett bra exempel på utvecklingen mot en förlängning av giltighetstiden för uppehållstillstånd. Ett centralt förslag i propositionen kommer dessutom att vara att typen av uppehållstillstånd för högskolestuderande ändras till kontinuerligt (A), medan det för närvarande är tillfälligt (B). Genom ändringen gör man det möjligt för högskolestuderande att ansöka om permanent uppehållstillstånd när vissa förutsättningar uppfylls och även att ansöka om medborgarskap i ett tidigare skede än vad som är möjligt för närvarande. Målet är att man i Finland ska få allt fler högt utbildade experter att stanna kvar i landet och på arbetsmarknaden.

Enligt språklagen är myndighetens språk finska och svenska. Myndighetens beslut fattas på dessa språk. Enligt språklagen har myndigheten även rätt att ge bättre språklig service. Migrationsverkets webbplats är den huvudsakliga kontaktkanalen i uppehållstillståndsärenden. Webbssidorna har översatts även till engelska, och på sidorna finns också en chatt-tjänst på engelska. Även i Migrationsverkets telefonservice ges det betjäning på engelska.

Genom statsunderstöd stöds utvecklandet av Talent Hub-samarbetsmodeller och -tjänster i städerna. Med Talent Hub avses regionala samarbetsmodeller som erbjuder kundorienterade servicestigar över organisationsgränserna för att locka, rekrytera, etablera och integrera internationella experter samt för att föra samman företag och internationella experter. I Talent Hub:arna erbjuder flera aktörer inom den offentliga sektorn, exempelvis kommunerna, arbets- och näringsbyråerna och skattemyndigheten, sina tjänster till internationella experter och betjänar dem på engelska. I Helsingfors arbetar International House Helsinki enligt detta koncept.

Helsingfors 28.5.2021

Arbetsminister Tuula Haatainen